

Urząd
Zamówień
Publicznych

Specyfika opisu przedmiotu zamówienia na roboty budowlane ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uwzględnianie klauzul społecznych przy opisie przedmiotu zamówienia na roboty budowlane.

Warszawa, dn. 30 listopada 2016 r.

Opis przedmiotu zamówienia – zasady ogólne

Art. 29 ust. 1-3 ustawy Pzp

- opis **jednoznaczny i wyczerpujący**, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniający wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty;
- **nie może utrudniać uczciwej konkurencji**;
- **nie może zawierać odniesień do znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu**, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę – chyba, że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia, nie można opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”

Opis przedmiotu zamówienia na roboty budowlane

Art. 31 ustawy Pzp

Przedmiot zamówienia na roboty budowlane opisuje się za pomocą:

- dokumentacji projektowej oraz
- specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych.

Jeżeli przedmiotem zamówienia jest **zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych** w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, przedmiot zamówienia opisuje się **za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego**.

Program funkcjonalno-użytkowy obejmuje:

- opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

Opis przedmiotu zamówienia na roboty budowlane

- **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r.** w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej , specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego
  - **dokumentacja projektowa:** projekt budowlany, projekty wykonawcze, przedmiar robót, informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia **lub** plany, rysunki bądź inne dokumenty umożliwiające jednoznaczne określenie rodzaju i zakresu robót podstawowych oraz uwarunkowań i lokalizacji ich wykonania, przedmiar robót, projekty, pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane innymi przepisami;
  - **specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót:** zbiór wymagań, które są niezbędne do określenia standardu i jakości wykonania robót, odnoszących się do sposobu wykonania robót, właściwości wyrobów budowlanych oraz oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót;

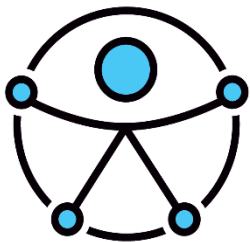
Dostępność dla osób niepełnosprawnych lub projektowanie dla wszystkich użytkowników

---

Art. 29 ust. 5 oraz ust. 6 ustawy Pzp

- W przypadku zamówień przeznaczonych **do użytku osób fizycznych, w tym pracowników zamawiającego**, opis przedmiotu zamówienia sporządza się z uwzględnieniem **wymagań w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych lub projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników.**
- W przypadku gdy wymagania, o których mowa w ust. 5, **wynikają z aktu prawa Unii Europejskiej**, przedmiot zamówienia, w zakresie projektowania z przeznaczeniem dla wszystkich użytkowników, **opisuje się przez odesłanie do tego aktu.***

* Trwają prace na poziomie unijnym nad projektem dyrektywy w zakresie dostępności, który odnosi się także do wymagań w zakresie dostępności w opisie przedmiotu zamówienia w przypadku robót budowlanych, dostaw i usług.

Opis przedmiotu zamówienia – projektowanie dla wszystkich użytkowników

---

Zgodnie z art. 9 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych **dostępność** to umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w każdej sferze życia, w sposób maksymalnie samodzielny, na równi z innymi obywatelami.

Projektowanie dla wszystkich jest projektowaniem biorącym pod uwagę różnorodność potrzeb ludzkich, uczestniczenie w życiu społecznym i równouprawnienie. Celem projektowania dla wszystkich jest stworzenie wszystkim ludziom równych szans brania udziału we wszystkich dziedzinach życia. Aby cel ten został osiągnięty, otaczająca nas architektura, przedmioty codziennego użytku, usługi, kultura i informacja- krótko mówiąc, wszystko co jest wyprodukowane przez ludzi i dla ludzi - musi być dostępne i przystosowane dla każdej osoby w naszym społeczeństwie z możliwością adaptacji do zmian jakie progresywnie następują u każdego człowieka.*

Projektowanie dla wszystkich/projektowanie uniwersalne jest pojęciem szerszym niż dostępność dla osób niepełnosprawnych i zwykle powinno uwzględniać potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Opis przedmiotu zamówienia na roboty budowlane

Art. 30 ust. 8 ustawy Pzp

W przypadku **zamówień na roboty budowlane** zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia wymagane cechy materiału, produktu lub usługi, odpowiadające przeznaczeniu zamierzonemu przez zamawiającego, w szczególności:

- 1) **wymaga, adekwatnie do przedmiotu zamówienia, dostosowania projektu do potrzeb wszystkich użytkowników, w tym zapewnienia dostępności dla osób niepełnosprawnych;**
- 2) może wymagać:
  - określonych poziomów oddziaływania na środowisko i klimat,
  - certyfikatu zgodności lub deklaracji zgodności,
  - określonej wydajności, bezpieczeństwa lub wymiarów, w tym procedur dotyczących zapewnienia jakości,
  - określonej terminologii, symboli, testów i metod testowania,
  - określonego opakowania i oznakowania,
  - instrukcji użytkowania,
  - procesów i metod produkcji na każdym etapie cyklu życia obiektów budowlanych,
  - dodatkowych badań i testów przeprowadzanych przez jednostki autoryzowane w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku,
  - określonych zasad dotyczących projektowania i kosztorysowania,
  - warunków testowania, kontroli i odbioru obiektów budowlanych,
  - metod i technik budowy,
  - wszelkich pozostałych warunków technicznych.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych – roboty budowlane

Wymagania w zakresie dostępności w zamówieniach na roboty budowlane :

- *ustawa Prawo budowlane i akty wykonawcze do tej ustawy, w szczególności rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie*
- *rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie*

W przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych należy także brać pod uwagę wymagania określone w wytycznych horyzontalnych:

- *Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.*

Dostępność dla osób niepełnosprawnych w Prawie budowlanym

Art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo budowlane

*Obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części, wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, **zapewniając między innymi niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich.***

Dostępność dla osób niepełnosprawnych w przepisach budowlanych

---

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie wskazuje między innymi na wymogi w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych przy budowie, przebudowie oraz zmianie sposobu użytkowania budynków i związanych z nimi urządzeń takich jak:

- wejścia do budynków,
- podjazdy i wjazdy,
- miejsca parkingowe,
- miejsca gromadzenia odpadów,
- tereny zielone,
- pomieszczenia higienicznosanitarne,
- garaże dla samochodów osobowych,
- urządzenia dźwigowe.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych w przepisach budowlanych

---

Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie określa:

- warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i związane z nimi urządzenia budowlane oraz ich usytuowanie, w tym m.in.
  - niezbędne warunki do korzystania z drogi publicznej przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich.

Dostępność dla osób niepełnosprawnych w wytycznych horyzontalnych

---

Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020:

- wszystkie produkty projektów realizowanych ze środków EFS, EFRR i FS (produkty, towary, usługi, **infrastruktura**) powinny być dostępne dla wszystkich osób, w tym również dostosowane do zidentyfikowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że muszą być zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania, opartego m.in. na poniższych regułach:
  - użyteczność dla osób o różnej sprawności
  - elastyczność w użytkowaniu
  - proste i intuicyjne użytkowanie
  - czytelna informacja
  - wygodne użytkowanie bez wysiłku
  - wielkość i przestrzeń odpowiednie dla dostępu i użytkowania

---

**Klauzule społeczne w opisie przedmiotu
zamówienia –
wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o
pracę**

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Art. 29 ust. 3a ustawy

Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia **na usługi lub roboty budowlane** wymagania zatrudnienia przez **wykonawcę lub podwykonawcę** na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia, **jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy** (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502, z późn. zm.)

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Art. 22 § 1 Kodeksu pracy

- Poprzez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do **wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę**, a pracodawca - **do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem**. Zatrudnienie w wyżej wskazanych warunkach jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Co do zasady, w robotach budowlanych pracownicy charakter mogą mieć:

- **typowe czynności budowlane** (np. czynności malarskie, czynności tynkarskie, czynności polegające na układaniu bruku wykonywane przez pracowników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych etc.) w poszczególnych branżach.

Czynności wykonywane przez osoby wykonujące **samodzielne funkcje techniczne w budownictwie**, tj. co najmniej przez kierowników budowy, kierowników robót i inspektorów nadzoru, w przypadku, gdy umowa z takimi osobami opiera się na osiągnięciu określonych rezultatów w oparciu o samodzielnie podejmowanie działania co do zasady nie mają charakteru czynności wykonywanych pod kierownictwem pracodawcy.

Wymóg zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

Czynności zamawiającego (art. 36 ust. 2 pkt. 8a ustawy)

Określenie wymagań w SIWZ (element opisu przedmiotu zamówienia oraz postanowienia umowne):

- a) rodzaj czynności niezbędnych do realizacji zamówienia, które mają być realizowane na podstawie umowy o pracę,
- b) sposób dokumentowania,
- c) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań oraz sankcje z tytułu niespełnienia tych wymagań.

Zawarcie informacji w ogłoszeniu o zamówieniu:

- W BZP punkt II.4 „Krótki opis przedmiotu” lub punkt II.9 „Informacje dodatkowe” Sekcji II ogłoszenia dotyczącej przedmiotu zamówienia.
- W TED pozycja III.2.2 „Warunki realizacji umowy” w ramach Sekcji III: „Informacje o charakterze prawnym, ekonomicznym, finansowym i technicznym - III.2 Warunki dotyczące zamówienia”.

**Klauzule społeczne w opisie przedmiotu
zamówienia –
wymóg zatrudnienia osób z grup
defaworyzowanych**

Warunki realizacji zamówienia

Art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

Zamawiający ma do wyboru szeroki katalog dodatkowych wymagań odnoszących się do realizacji zamówienia w zakresie tzw. **aspektów społecznych takich, jak na przykład:**

- promocja godnej pracy poprzez np. wymagania minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- poszanowanie praw człowieka i prawa pracy np. poprzez wskazanie na wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zakazu pracy dzieci,
- wsparcie społecznego włączenia np. poprzez wymóg ustanowienia szkoleń związanych z przedmiotem zamówienia dla osób realizujących zamówienie publiczne,
- promocja równych szans np. poprzez promocję elastycznego czasu pracy.

Wymóg zatrudnienia osób z grup defaworyzowanych

Art. 29 ust. 4 ustawy Pzp

Ustawodawca podkreślił tzw. **wymagania prozatrudnieniowe**:

„Zamawiający może określić w opisie przedmiotu zamówienia wymagania związane z realizacją zamówienia (...) w szczególności dotyczące zatrudnienia:

- 1) bezrobotnych,*
- 2) młodocianych w celu przygotowania zawodowego,*
- 3) osób niepełnosprawnych,*
- 4) innych osób niż określone w pkt 1, 2 lub 3, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub we właściwych przepisach państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego.”*

Wymóg zatrudnienia osób z grup defaworyzowanych

Czynności zamawiającego (art. 36 ust. 2 pkt. 9 ustawy)

Określenie wymagań w SIWZ (element opisu przedmiotu zamówienia oraz postanowienia umowne):

- a) Liczba osób, określenie statusu osoby, okres wymaganego zatrudnienia
- b) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań oraz sankcje z tytułu niespełnienia tych wymagań.

Zawarcie informacji w ogłoszeniu o zamówieniu:

- W BZP punkt II.4 „Krótki opis przedmiotu” lub punkt II.9 „Informacje dodatkowe” Sekcji II ogłoszenia dotyczącej przedmiotu zamówienia.
- W TED pozycja III.2.2 „Warunki realizacji umowy” w ramach Sekcji III: „Informacje o charakterze prawnym, ekonomicznym, finansowym i technicznym - III.2 Warunki dotyczące zamówienia”.

Dziękuję za uwagę

www.uzp.gov.pl

